

ΠΡΟΤΑΘΗΚΑΝ ΜΕΤΡΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Μεσοπρόθεσμες λύσεις για το αρδευτικό προτείνει το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο

Μέτρα, που θα αμβλύνουν – όσο αυτό είναι δυνατό – το αρδευτικό πρόβλημα της Θεσσαλίας πρότεινε το παράρτημα Κεντρικής Ελλάδας του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, στη γενική συνέλευση των αντιπροσώπων του, που έγινε στην Καρδίτσα στις 7 Μαρτίου. Η μελέτη αυτή παρουσιάστηκε απ' την επιστημονική επιτροπή του Επιμελητηρίου, που ασχολείται με τους υδάτινους πόρους και τα εγγειόβελτιωτικά έργα, η οποία στην πρότασή της επισημαίνει ότι τα μέτρα αυτά θα δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για μεσοπρόθεσμες λύσεις, μέχρις ότου αντιμετωπισθεί ριζικά και λυθεί οριστικά με την εκτροπή του Αχελώου.

1. Άμεσα μέτρα

α. Σωστή και οικονομική άρδευση

Είναι γνωστό σε όλους ότι οι καλλιεργητές μας εφαρμόζουν συνήθως δόσεις νερού μεγαλύτερες από εκείνες που χρειάζονται οι καλλιέργειες. Το γεγονός αυτό έχει δυσμενείς επιπτώσεις στα φυτά αλλά και στα εδάφη (παθογένειες κ.λ.π.). Στις μέρες μας όμως, η σπατάλη αυτή που γίνεται σε νερό, σημαίνει πολλά, γιατί και αυτό ακόμη το νερό είναι πολύτιμο και εάν είχε εξοικονομηθεί (από χιλιάδες στρέμματα), θα βοηθούσε σημαντικά να λυθούν μερικά από τα προβλήματα που αναφέρθηκαν.

Προς την κατεύθυνση αυτή νομίζουμε ότι πρέπει να γίνουν σοβαρές προσπάθειες, που θα έχουν θετικό αποτέλεσμα εάν συνεργασθούν όλες οι αρμόδιες υπηρεσίες (Δ/νσεις Εγγειών Βελτιώσεων – Δ/νσεις Γεωργίας) με τους ΤΟΕΒ και τους φορείς των αγροτών μας ώστε να πεισθούν οι τελευταίοι για την αναγκαιότητα της σωστής άρα και οικονομικής άρδευσης.

β. Δημιουργία συντονιστικού διανομησιακού οργάνου διαχείρισης υδάτων.

Είναι γνωστή από το πρόσφατο παρελθόν η δυσκαμψία της δημόσιας διοίκησης σε θέματα όπως η διαχείριση υδάτων, ιδιαίτερα όταν αυτά είναι αντικείμενο τριβής για περισσότερους του ενός νομούς.

Η δημιουργία ενός ευέλικτου και αποτελεσματικού οργάνου – υπό τον γεν. γραμματέα της περιφέρειας – θα βοηθούσε αποφασιστικά στην αντιμετώπιση οποιουδήποτε προβλήματος δημιουργείται σε διανομησιακό επίπεδο. Στόχος του η άμεση υλοποίηση αποφάσεων και η επίλυση προβλημάτων που δημιουργούνται είτε μεταξύ νομών, είτε υπηρεσιών που εμπλέκονται στα θέματα της διαχείρισης του νερού και των αρδεύσεων (υπουργείο Γεωργίας, ΥΠΕΧΩΔΕ, ΔΕΗ, Αστυνομία κ.λ.π.).

Η στελέχωση του οργάνου αυτού, ο καθορισμός των αρμοδιο-

τήτων του καθώς και άλλες λεπτομέρειες είναι θέματα που θα ρυθμιστούν μέσα από συζήτηση με όλους τους αρμόδιους φορείς, ώστε να βρεθεί η καλύτερη λύση.

2. Μεσοπρόθεσμα μέτρα.

2. Εκτροπή του χειμάρρου «Κερασιώτη»: Η ενίσχυση της λίμνης Πλαστήρα με νερά εκτός της λεκάνης απορροής της, θα βοηθούσε στην εξοικονόμηση μεγαλύτερων αποθεμάτων νερού για άρδευση. Η εκτροπή του «Κερασιώτη» – εφόσον υπάρχει η σχετική μελέτη και είναι εφικτή – είναι συνεπώς επιθυμητή και χρήσιμη.

– Συνέχιση και επιτάχυνση των εργασιών Φράγματος Σμοκόβου. Η όσο το δυνατό συντομότερη ολοκλήρωση των έργων του φράγματος Σμοκόβου θα έχει εκτός των άλλων (άρδευση νέων εκτάσεων) σαν αποτέλεσμα και την δυνατότητα ενίσχυσης και εμπλουτισμού του Πηνειού ποταμού, από τα αποθέματα του φράγματος, που θα έχουμε ωφέλιμο όγκο 130 εκατ. Μ³.

– Πρόταξη κατασκευής φραγμάτων Πύλης – Μουζακίου από τα έργα Αχελώου: Η σύνταξη των μελετών για τα φράγματα Πύλης και Μουζακίου και η πρόταξη της κατασκευής τους από τα υπόλοιπα έργα της εκτροπής του Αχελώου, θα είναι ένα πρώτο βήμα – από τα πιο σημαντικά – προς την κατεύ-

θυνση της οριστικής λύσης του προβλήματος. Θα είναι δυνατή η ενίσχυση του Πηνειού με οποιεσδήποτε συνθήκες, από το απόθεμα που θα συγκεντρώνεται από τις δύο λεκάνες Πύλης και Μουζακίου, συνολικού όγκου 250 – 300 εκατ. Μ³.

– Αναθεώρηση του μαθηματικού μοντέλου της SOGREAL: Η υδρογεωλογική μελέτη της SOGREAL δεν είναι στατική, αφού έχει την δυνατότητα να αναθεωρείται το μαθηματικό μοντέλο (ομοίωμα) της, όπως έγινε πριν 3 χρόνια από ομάδα γεωλόγων του υπουργείου Γεωργίας, αλλά έκτοτε σταμάτησε.

Είναι συνεπώς επιτακτική η ανάγκη αναθεώρησης του, ώστε με πρόσφατα στοιχεία να είναι δυνατή η χάραξη ενιαίας πολιτικής προστασίας του υπόγειου δυναμικού της ανατολικής και δυτικής πεδιάδας της Θεσσαλίας πολιτική που θα είναι υποχρεωτική για όλους νομούς κριθεί επιβεβλημένη.

– Εμπλουτισμός με χειμερινά νερά του υπόγειου υδροφόρα: Ο εμπλουτισμός με χειμερινά νερά ποταμών, του υπόγειου υδροφόρα είναι μια πρακτική που έχει εφαρμοσθεί σε άλλες χώρες. Η μελέτη και κατασκευή ενός έργου «πλδ-του» θα μας έδειχνε τις πραγματικές δυνατότητες της μεθόδου αυτής και για την χώρα μας.

Σ 20/3/1989

ΓΕΩΤΕΕ: SOS για την άρδευση

Στην ετήσια τακτική γενική συνέλευση του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου - παράρτημα Κεντρικής Ελλάδας που έγινε στην Καρδίτσα στις 7 του Μάρτη λόγω της σοβαρότητας του ζητήματος παρουσιάσθηκε κατ' εξαίρεση απ' την «Επιτροπή υδάτινων πόρων» του παραρτήματος εισήγηση με θέμα το σοβαρότατο αρδευτικό πρόβλημα του Θεσσαλικού χώρου. Ο γεωπόνος κ. **Κων/νος Γκούμας** που εισηγήθηκε το θέμα, έδωσε πολύ γλαφυρά την οξυύτητα που παίρνει για φέτος το πρόβλημα με την παρατεταμένη ξηρασία όπου **πιθανολογείται ότι θα αντιμετωπίσουμε μία απ' τις δυσκολότερες αρδευτικές περιόδους.**

Σύμφωνα με τα στοιχεία που εκτέθηκαν ενώ στην εικοσαετία 1961-81 ο μέσος όρος της ετήσιας βροχόπτωσης στην Καρδίτσα (παρόμοια στοιχεία ισχύουν για όλους τους νομούς της Θεσσαλίας), για παράδειγμα είναι 78,6 χιλιοστά βροχής, το 1988 έχουμε μόνο 57,2 χιλιοστά. Και το χειρότερο, τον φετινό Ιανουάριο και Φεβρουάριο (1989) έχουμε MONON 7 και 31 χιλιοστά αντίστοιχα όταν ο μέσος όρος της εικοσαετίας για τους ίδιους μήνες είναι 100 χιλιοστά περίπου. Συνολικά αναφέρθηκε ότι σύμφωνα με τα στοιχεία, ενώ είχαμε μία **ξερή χρονιά στα δέκα χρόνια, τώρα αναμένουμε μία στα πέντε χρόνια, που γίνεται περισσότερο αισθητή όταν είναι συνέχεια μιάς προηγούμενης ξερής χρονιάς όπως το 1988.**

Τα αποτελέσματα των χαμηλών βροχοπτώσεων φαίνονται πολύ εντυπωσιακά στις μετρήσεις των παροχών του Πηνειού όπου

το 1988 έφθαναν μόλις το 0,5 μ³ στο δευτερόλεπτο. Εδώ πρέπει να **αναφερθεί ότι η αναγκαία παροχή για την λειτουργία των 4 αντλιοστασίων του ΤΟΕΒ Πηνειού - που βρίσκονται κατάντι της Γιάννουλης - είναι 8 μ³/δευτερ., χωρίς να λογαριάσουμε την ύδρευση της πόλης της Λάρισας.**

Όταν συνεπώς μιλάμε για παροχή 0,5 ή 1 μ³ για τον Πηνειό, μιλάμε για μηδενική παροχή και ένα ποταμό που ουσιαστικά το καλοκαίρι λειτουργεί μόνον σαν αποδέκτης λυμάτων. Και βέβαια πέροι κάτι έγινε με τα 15-20 εκατομμύρια μ³ νερό που στάλθηκαν απ' τον Ταυρωπό για να λειτουργήσουν τα αντλιοστάσιο του ΤΟΕΒ και να αρδευθεί η Λάρισα. Φέτος όμως; Όπως ανέφερε ο εισηγητής αλλά και στη συζήτηση που ακολούθησε, η κατάσταση είναι περίπου τραγική με τα αποθέματα της λίμνης Ταυρωπού. Έτσι το 1988 εισέρρευσαν στη λίμνη Πλαστήρα (Ταυρωπού) μόνον 87 εκατομ. μ³ νερού, όταν ο μέσος όρος των ετών 1971-1981 που εισέρρεε ήταν 165 εκατομμύρια μ³ (το 1988 δηλ. μίση το μισό νερό).

Αν παρθεί υπόψη ότι φέτος μέχρι στις 2 Μαρτίου εισέρρευσαν μόνον 60 εκατομ. μ³ και αν σύμφωνα με τις πλέον ευεργετικές εξελίξεις εισρεύσουν τα κανονικά νερά τους μήνες Μάρτιο, Απρίλιο, Μάιο τότε θα μπορέσει να συγκεντρωθεί στην καλύτερη περίπτωση μία συνολική ωφέλιμη ποσότητα 70-80 εκατομμύρια μ³. Αν ληφθεί υπόψη ότι οι ετήσιες ανάγκες για την άρδευση των εκτάσε-

ων του Νομού Καρδίτσας αλλά και των εκτάσεων του Νομού Λάρισας είναι συνολικά 130-150 εκατομμύρια τότε συμπεραίνεται ότι υπάρχει μόνον η μισή περίπου ποσότητα νερού διαθέσιμη απ' την λίμνη Πλαστήρα σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια (Φράγμα Ταυρωπού). Άρα μάλλον η Λάρισα και ο ΤΟΕΒ Πηνειού δεν πρέπει να περιμένουν βοήθεια εφέτος απ' τον Ταυρωπό που σημειωτέον ότι το **όριο ασφαλείας της λίμνης είναι 145 εκατομμύρια μ³** και στις αρχές του Μάρτη με τα νερά που εισέρρευσαν ήταν περίπου 180 εκατομμύρια μ³. Μάλιστα επισημάνθηκε στη συζήτηση ότι πέροι το όριο ασφαλείας παραβιάστηκε κατά 15-20 εκατομ. μ³, πράγμα που ενέχει πολλούς κινδύνους (!!) για τον αγωγό και το εργοστάσιο ηλεκτροπαραγωγής.

Εξάλου τονίσθηκε ότι παράλληλα υπάρχει σοβαρή πτώση της στάθμης των γεωτρήσεων που κυμαίνεται από 4 μέχρι 10 μέτρα και σ' ορισμένες περιπτώσεις φθάνει τα 16 μέτρα για την δεκαετία 1979-1989. Πτώση που πέραν των άλλων επιπτώσεων συνεπάγεται και επέμβαση στον υπάρχοντα εξοπλισμό των γεωτρήσεων με σοβαρή επιβάρυνση σε χρόνο και χρήμα. Είναι χαρακτηριστικό ότι **στο Νομό Λάρισας, το 40-50% των αδειών ανόρυξης γεωτρήσεων που χορηγούνται, αφορά αντικαταστάσεις γεωτρήσεων που αχρηστεύθηκαν κυρίως λόγω πτώσης της στάθμης και μείωσης της παροχής τους.** Με απλούς υπολογισμούς αν πολλαπλασια-

σθούν 2-3.000 γεωτρήσεις με 1-2 εκατομμύρια για κάθε γεώτρηση συν τα έξοδα εξοπλισμού, αντιλαμβάνεται ο καθένας την ζημιά του κάθε αγρότη αλλά και της εθνικής οικονομίας στο σύνολό της.

Και το παράδοξο είναι, όπως αναφέρθηκε, ότι ενώ παρατηρούνται αυτά τα τραγικά στην κυριολεξία, ξαφνικά εφέτος σε περιοχές που ίσχυαν απαγορεύσεις και περιορισμοί επί σειρά ετών, να επιτρέπονται οι ανορυξεις νέων γεωτρήσεων ή ακόμη και να νομιμοποιούνται δεκάδες παρανόμων γεωτρήσεων.

Μπροστά στην σοβαρότητα του προβλήματος που **οριστικά θα λυθεί μόνον με την υλοποίηση του μεγάλου έργου της επιτροπής του Αχελώου** όπως επισημαίνει η εισήγηση της επιτροπής του ΓΕΩΤΕΕ, προτάθηκαν σαν άμεσα μέτρα η **ωστή και οικονομική άρδευση και η δημιουργία συντονιστικού διανομαρχιακού οργάνου διαχείρισης υδάτων.** Παράλληλα σαν μεσοπρόθεσμα μέτρα προτάθηκαν η **εκτροπή του χειμάρου «Κερασιώτη» στη λίμνη Πλαστήρα, η κατασκευή του φράγματος Σμοκόβου** που θα εμπλουτίσει ειδικότερα και τον Πηνειό, η **πρόταξη κατασκευής των φραγμάτων Πύλης - Μουζακίου** από τα έργα του Αχελώου, η **αναθεώρηση του μαθηματικού μοντέλου της SOGREAH** και ο **εμπλουτισμός με χειμερινά νερά του υπόγειου υδροφορέα.**

ΚΩΣΤΑΣ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ